

AMERIKANSKI SLOVENEK

50
LETNICO
obhaja letos
"Amerikanski
Slovenec"

NAJSTAREJŠI
IN NAJBOLJ
PRILJUBLJEN
SLOVENSKI
LIST V
ZDRUŽENIH
DRŽAVAH
AMERIŠKIH.

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; P. S. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKE ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH.

(Official Organ of four Slovenian Organizations)

STEV. (NO.) 214.

CHICAGO, ILL., SREDA, 5. NOVEMBRA. — WEDNESDAY, NOVEMBER 5, 1941.

LETNIK (VOL.) L

Rusi čakajo na udarec Anglije - Končni boj v senatu

Njih armada ne kaže nikakih znakov razpada

Iz odpora, ki ga kaže sovjetska armada, se razvodi, da so trditve o njenem razpadu brez podlage. — Rusi se vprašujejo, kdaj bo Anglija izvršila napad.

Kuibšev, Rusija. — Trditve, ki so se slišale že ponovno in ponovno iz Nemčije, da je ruska obrambna sila že napol, ako ne docela v razpadu, se doslej niso v nobenem oziru še uresničile. Res je sicer, da v množini vojnega materiala nadkriljuje nemška armada rusko, in, da so zato Nemci zasedli že ogromen kos ozemlja, vendar pa odpor, na katerega so naletali na vseh glavnih točkah, pri Leningradu, pri Moskvi, ob Donecu in pred Rostovom, jasno izpričuje, da so sovjetske vojaške sile še prav dobro organizirane in, da o kakem razpadu ni niti sledu.

Iz razpoloženja, ki vlada med Rusi, se lahko tudi sklepa, da bo šel njih odpor tudi v bodoče v skrajnost in, da o kaki podaji ni govora. Rusi so očitno pripravljeni, prestati najhujše, da zadržijo prodiranje Nemcev, toda čimdalje bolj glasno pa so pričeli stavljati vprašanje, kdaj se bo tudi njih zaveznica Anglija odločila, da izvrši svoj del naloge. Hvaležni so sicer Angliji in Ameriki za material, ki ga jim pošiljate, vendar to po njih mnenju ni dovolj. Podvzeti bi morala Anglija nekaj, da bi odvrnila del nemškega nritiska od Rusije, kar pomeni, da bi morala izvesti napad na Nemčijo in otvoriti novo fronto na zapadu. Trenotek je za to prav ugoden, pravijo, ko je vsa nazijska vihra obrnjena ravno proti njim.

Vendar pa, ako pride do tega napada, ali ne, so Rusi odločeni, da se v naprej zadržujejo Nemce po svojih močeh, in upajo, da jim utegne vsaj zima pripomoči do nekoliko oddiha.

GOVOR DR. M. KREKA OB PROSLAVI ZGODOV. OBLETNICE

London, 31. okt. (BBC — JCO). — Ob obletnici 29. oktobra 1918 je podpredsednik jugoslovanske kraljeve vlade g. Dr. Miha Krek govoril Slovence po radiu in med drugim dejal:

"Dan 29. oktobra 1918. je bil za slovenski narod dan vstajenja.

Tretjega oktobra istega leta je Avstro-Ogrska, Nemčija in Turčija zaprosila za mir na podlagi štirinajstih Wilsonovih točk. Tri dni potem se je v Zagrebu sestalo Narodno Veče Srbov, Hrvatov in Slovencev pod predsedništvom dr. Antona Korošca in devetega oktobra je v Veče stopila srbsko-hrvatska koalicijska vlada.

V teh dneh so dr. Korošca poklicali na Dunaj in tedaj so padle zgodovinske besede, v odgo-

KAVKAZ OGROŽEN

Preko Krima utegne slediti nanj nemški napad.

London, Anglija. — Uspešno napredovanje Nemcev na polotoku Krimu v Črnom morju spravlja v prav resno nevarnost ruske pokrajine severno od Kavkaza. S Krima je namreč preko Kerč preliva znatno krajša pot do Kavkaza, kakor od severne strani, mimo dobro utrjenega mesta Rostova. Izguba pokrajine ob Kavkazu bi bila za Rusijo skrajno občutna, kajti tamkaj so bogati oljni vrelci, s katerimi bi si nemška vojna mašina znatno opomogla.

KAMPANJA CIO MED VLADNIMI USLUŽBENCIMI

Washington, D. C. — Delavska organizacija CIO je začelo nedeljo objavljati, da bo pod vzela kampanjo, da pridobi v svoje vrste milijon oseb, ki so uslužbene na raznih vladnih delih. V razglasu se je povdarilo, da je obrambni program zvišal število federalnih uslužbencev na milijon in četrt; na ta način je zdaj federalna vlada največja delodajalka v Zed. državah, vendar pa, da plače na stotine uslužbencev niso take, da bi nudile zadostni življenjski standard. Ti uslužbenci, pravi CIO, so upravičeni do kolektivnega pogajanja enako kakor delavstvo v privatnih podjetjih, in to jim bo skušala organizacija pridobiti.

vor cesarju, ki mu je ponudil federacijo: "Veličanstvo, prepoznajte ga."

18. oktobra je predsednik Wilson sporočil zaveznikiškim narodom, naj sami odločajo o svoji bodočnosti. Naslednjega dne je Narodno Veče sklenilo, naj se Srbi, Hrvati in Slovenci združijo v eno samo državo.

28. oktobra je Avstro-Ogrska priznala vse točke Wilsonovega načrta in s tem prenehala obstajati. Naslednjega dne je Narodno Veče razglasilo državo Srbov, Hrvatov in Slovencev in izrazilo željo, da se država združi s Srbijo in Črno goro.

31. oktobra je bila sestavljena prva slovenska vlada pod predsedništvom Josipa Pogačnika.

Teh dni se spominjamo kakor srečnega sna, ki so za njegovo (Dalje na 4. strani)

ANGLEŽINJE BODO TRDO DELALE

London, Anglija. — Delavski minister Bevin se je v nedeljo v nekem govoru izrazil, da se bo moralo na tisoče omoženih žensk poprijeti dela v industrijah, in, da bo moralo biti delavstvo na splošno na svojih mestih tudi ob sobotah in nedeljah. Vse to, kakor je dejal, je v svrhu, da bo Anglija pripravljena za morebitni nemški napad spomladi.

TRI ARMADNA LETALA TREŠČILA NA ZEMLJO

San Francisco, Cal. — Tekom enega samega dneva, namreč zadnje nedelje, je zračna sila Zed. držav izgubila kar tri aeroplane, dočim se o usodi treh drugih ni vedelo ter se je o njih poročalo, da so "pogrešani". Pri prvih treh nesrečah, sta bila ubita dva letalca, dočim se je tretji rešil s pomočjo padala. Vzrok za te nesreče se navaja slabo vreme, dež, meglja in sneg.

ITALIJA PREUREDI RAZDELJEVANJE KRUHA

Rim, Italija. — Mussolini je izdal zadnje nedeljo ukaz, po katerem se ima preurediti razdeljevanje kruha med prebivalstvo tako, da se bo znižal delež za bogate sloje ter se bo ta dal otrokom, nosečim materam in osebam, ki težko delajo. Kakor pravi proglas, imajo bogati sloji več možnosti, da si nadomestijo kruh s kakim drugim živežem, da bo lahko ta šel ljudem, ki so od njega bolj odvisni.

NAČELNIK KANADSKE VLADE OBISKAL PREDSEDNIKA

Hyde Park, N. Y. — Kanadski min. predsednik Mackenzie King se je po dvodnevem obisku pri predsedniku Rooseveltu odpeljal v nedeljo domov. Tekom poseta sta imela oba moža več razgovorov med seboj, toda niti eden, niti drugi ni hotel niti z eno besedico namigniti, kake stvari sta razpravljala.

Slovenci! Na vsaki prreditvi, na zabavah, taki ali taki, se spomnite tudi revežev v stari domovini. Pobirajte darove za nje!

Senat pred glasovanjem o delnem preklicu

Usoda važnega predloga o delnem preklicu nevtralnosti se odloči v senatu ta teden. — Zagovorniki predloga z gotovostjo pričakujejo večino glasov.

KRATKE VESTI

Chicago, Ill. — Predsednik aeroplanske družbe Douglas Aircraft je zadnje nedeljo objavil, da je njegova družba napravila v prvih devetih mesecih tega leta nekaj manj kot 11 milijonov dolarjev čistega dobička.

Ottawa, Ont. — Po odredbi kanadske vlade, objavljeni v nedeljo, bodo s 17. novembrom stopile v veljavo najvišje cene za razno blago, preko katerih ne bodo smeli trgovci računati. Podlaga bodo tvorile cene med 15. septembrom in 11. oktobrom.

Krakov, Poljska. — Eden tujakšnih časopisov je v nedeljo objavil, da je odrejeno, da Zidje na Poljskem ne smejo pod nobenim pogojem stopiti iz naselbine, ki je določena zanje. Za kršitelje je določena smrtna kazen.

London, Anglija. — Na stotine angleških aeroplanov je tekem nedelje obmetavalo nemška in druga evropska mesta. Med najbolj prizadetimi točkami sta bila, po objavi zračnega ministerstva, Kiel in Brest.

ANGLEŽI BODO DOBILI VEČ HRANE

London, Anglija. — S 17. novembrom se bo uvedel v Angliji nov sistem razdeljevanja živil, pod katerim pa se ne bodo uvedle nikake nadaljnje omejitve, marveč bo nasprotno dobivalo ljudstvo več hrane kakor doslej. Tako se je zadnje nedeljo izrazil tujakšnji minister za prehrano ter dostavil, da gre Ameriki kredit za to zvišanje. "Zaradi pomoči, ki nam jo dajejo naši ameriški prijatelji," je dejal minister, "bo imela Britanija toliko živil, kakor jih že dolgo nismo imeli."

Washington, D. C. — V ponedeljek se je otvoril v senatski zbornici drugi teden debate o predlogu, ki ima v veliki meri razveljaviti sedanji nevtralnostni zakon. Obe strani, nasprotniki in zagovorniki predloga, so se pripravili na končni boj glede te važne točke, o kateri se trdi, da utegne odločilno vplivati na bodočo usodo dežele.

Kdaj se bo glasovanje vršilo, se v ponedeljek še ni moglo napovedati. Gotovo pa je, da bo do njega prišlo še ta teden, in zagovorniki predloga upajo, da bo vse rešeno že to sredo. Med tem pa skušate obe strani ugotoviti, na koliko glasov lahko računate, a vsako štetje je pokazalo doslej, da bo predlog gotovo dobil večino, dasi ta morebiti ne bo posebno znatna.

Ako bo predlog v senatu sprejet, bo moral iti še enkrat nazaj v poslansko zbornico, kajti prvotni, od poslancev sprejeti predlog je vseboval le določbo, da se smejo oborožiti trgovske ladje, ki vozijo vojno blago, a v senatu se je k temu še dodalo, da lahko plujejo ameriške ladje tudi v vojne pazeve in v pristanišča bojujočih se držav.

London, Anglija. — V javnosti so se pričeli pojavljati odločni glasovi, da se ima razpustiti sedanji vladni kabinet ter se ustvari nova vlada, ki si bo vzela za gesto zmago v vojni. Eden tujakšnih listov je že kar napovedal, da se bodo vrgli iz vlade vsi člani, izvzemši treh, namreč Churchill, ministra za zaloge Beaverbrook in delavskega ministra Bevin. Povrh pa izraza list pohvalo generalu Wavellu in zahteva, da se mu mora dati v novi vladi mesto obrambnega ministra.

ANGLEŽI ZAHTEVAJO PREUREDITEV VLADE

Prisegam vam, je dejala gospa, da ob prireditvi v čast Paveličevega rojstnega dne, ni bilo v povorki, ki se je pomikala po cesti ni bilo niti petdeset meščanov. Ko je po cestah korakala godba s četo vstašev, je ljudstvo bežalo v hiše. Tako ga imajo "radi"!

Življenje po hotelih

V hotelih je življenje bedno in žalostno. V Ljubljani smo v hotelu srednje vrste plačali po 30 lir na dan — prosim, brez hrane. Ko smo sedli za kosilo, smo dobili fižolovo juho in krompir plavajoč v nečem, kar naj bi bilo "golaš" a brez mesa — nič drugega. Prosili smo za kruh. "Zal", je odgovoril natakari potihem. Vina ne pijeve, ne žena ne jaz, pa je bil račun 14 lir. Gospa je posegla v svoje torbice in pokazala račun. Napisan je na starem natisku v slovenskem jeziku Zračunano je zraven še 15% za napitnino in 15% za nekaj drugega, ne ve se za kaj.

V Sušaku isto. Cene iste, pomanjkanje hrane, mesto mrtvo, da človeka zona spreletava, ko hodi po zapuščenih ulicah in sreča nekoga v črni srajci. To so tisti, ki love sumljive osebe. Mesto, v katerem je prej vse vrvelo, ki je bilo tako živo, da ljudje še ponoči nso spali, spi danes v spanju mrtvega in kaže pravo

Iz zaslužnjene domovine

Begunec iz Paveličeve "neodvisne Hrvatske", ki je s svojo gospo pobegnil iz omenjene Paveličeve države, nadaljuje svojo povest, ki ni za Paveliča, ne njegove privržence, prav nič častna.

Ljudstvo izžvižgalo Paveliča in njegovega kralja.

Hrvatsko ljudstvo nič ni vedelo o tem, da se Pavelič pripravljala z nekim odposlancem za pot v Rim, da pripelje italijanskega princa za kralja. Ko se je za to zvedelo, je narod javno in odkrito pokazal nezadovoljnost in prišlo je do spopadov z nemškimi vojniki in z vstaši. Med mnogimi učilnimi bitkami je ena bila ob hotelu "Esplanade" pri glavnem kolodvoru. Iz mnogih hotelskih prostorov so padali strelji na nemške vojake in na vstaše. Ko se je pri živih slikah prikazal Ajmone I. na platnu, so gledalci žvižgali in tulili "Dol z Italijo!", "Dol s Paveličem!", "Kaj nam bo ta karaba?" in spet so prišli vstaši in spet je prišlo do bojev. Tega dne so v Dugi ulici ubili nemškega vojaka. Koliko so jih takrat zaprli nihče ne ve. Nemški vojaki in vstaši se krožili po ulicah in streljali na vsakega, ki se je prikazal na ulici, če je bil kriv ali ne. Pa ne samo v Zagrebu, tudi po deželi je prišlo do nemirov in neredov. Po vaseh je prišlo do spopadov in grozila je nevarnost, da bodo kmetje korakali proti Zagrebu. Paveličeva policija pa je s pomočjo italijanskih in nemških vojakov zadušila nezadovoljstvo naroda.

Prisegam vam, je dejala gospa, da ob prireditvi v čast Paveličevega rojstnega dne, ni bilo v povorki, ki se je pomikala po cesti ni bilo niti petdeset meščanov. Ko je po cestah korakala godba s četo vstašev, je ljudstvo bežalo v hiše. Tako ga imajo "radi"!

Življenje po hotelih

V hotelih je življenje bedno in žalostno. V Ljubljani smo v hotelu srednje vrste plačali po 30 lir na dan — prosim, brez hrane. Ko smo sedli za kosilo, smo dobili fižolovo juho in krompir plavajoč v nečem, kar naj bi bilo "golaš" a brez mesa — nič drugega. Prosili smo za kruh. "Zal", je odgovoril natakari potihem. Vina ne pijeve, ne žena ne jaz, pa je bil račun 14 lir. Gospa je posegla v svoje torbice in pokazala račun. Napisan je na starem natisku v slovenskem jeziku Zračunano je zraven še 15% za napitnino in 15% za nekaj drugega, ne ve se za kaj.

V Sušaku isto. Cene iste, pomanjkanje hrane, mesto mrtvo, da človeka zona spreletava, ko hodi po zapuščenih ulicah in sreča nekoga v črni srajci. To so tisti, ki love sumljive osebe. Mesto, v katerem je prej vse vrvelo, ki je bilo tako živo, da ljudje še ponoči nso spali, spi danes v spanju mrtvega in kaže pravo

sliko žalostnega stanja v vsej Jugoslaviji. Mrtvec ob Jadranu . . . Avtomobilov sploh ni, razen službenih. Vse zasebne avtomobile so oblasti vzele za vojsko. Bencina ni. Avtomobilskih gumijastih obrocev sploh ni. Motornih koles nikjer ni videti. Celo izvoščkov ni, ker so konje zarubili Nemci. Povsod se potuje peš ali pa z volovsko vprego, kajti nekaj volov in krav so kmetom pustili.

Delavci za Nemčijo

V Nemčijo je odšlo mnogo delavcev, koliko ne morem reči, a vem da jih je odšlo mnogo. In to — po prevari Razglasili so, da potrebujejo delavce za Nemčijo, da bodo dobili dobre plače, hrano itd. Siromašni delavci, ki so izgubili vsako upanje, da bi se zaposlili v "neodvisni", ker sploh ni nobenega dela tam, so se prijavili in mnogi so tudi odšli. Čitala sem pismo, ki ga je delavec pisal iz Nemčije, prekine gospa. Njegovo ženo sem dobro poznala in ona mi ga je pokazala. Poslano je bilo seveda naskrivaj (gospa je povedala na kakšen način, česar pa ne smemo priobčiti). V tem pismu med drugim pravi: "Tu je pravi peklen. Dan in noč smo zaprti v rudniku. Hrane ni; mnogi so zboleli in umrli. Poišči način da me vrneš domov, magari če greš k "poglavniku" in mu poveš, da si bolna, da imaš majhne otroke in da jih brez mene ne moreš preživljati. Plače nam ne dajejo redno in vsakokrat nam odbijejo za "vojni fond", "bolezenski fond", "zimsko pomoč", "pomoč ranjenim" in še druge stvari." O razmerah, v katerih delajo naši delavci v Nemčiji, se je hitro razvedelo in kmalu delavcev prostovoljcev ni bilo več. Zdad je Pavelič po ukazu nemškega poslanika v Zagrebu ukazal, naj se sumljive osebe pošiljajo na delo v Nemčijo, kar je isto, kot če bi jih poslali v prisilna taborišča ali pa še hujše.

"New York Herald Tribune", v uvodniku . . . Čitamo v izjavi hrvatske lutke: "pol-drug milijon Srbov ki žive znotraj naših meja, se mora znajti v novih razmerah, sicer bo izgini". Čitamo, da je nemška oklopna divizija na potu, da pokolje Jugoslovane, ki se še vedno bore za svoje svobodo, da bombnikom zmanjkuje razstreliv za uničevanje jugoslovanskih vasi . . . To je prva slika "novega reda", ki ga je treba ustaviti, ustaviti sedaj, če ne želimo, da svet in civilizacija izgineta v krempljih barbarstva.

Šrite in priporočajte list "Amerikanski Slovenec!"

VSE, KAR JE OSTALO OD NJIH DOMOV

Slika kaže ruske ženske, ko se potem, ko je vojna odvihrala naprej, vračajo na kraj, kjer so stale prej njih hiše. Vendar pa njih trud da bi našle kaj vrednega, je navadno brezuspešen. Cesar namreč ne razbijejo Nemci s topovi in bombami, to pokončajo Rusi pred svojim umikom.

Amerikanski Slovenec

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki. Ustanovljen leta 1891.

The first and the oldest Slovene newspaper in America. Established 1891.

Izšaja vsak dan razen nedelj, ponedelj in dnevoj po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Izdaja in tiska: EDINOST PUBLISHING CO. Naslov uredništva in uprave: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Telefon: CANAL 5544

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago. Phone: CANAL 5544

Naročnina:	Subscription:
Za celo leto \$5.00	For one year \$5.00
Za pol leta 2.50	For half a year 2.50
Za štiri leta 1.50	For three months 1.50
Za Chicago, Kanada in Evropo:	Chicago, Canada and Europe:
Za celo leto \$6.00	For one year \$6.00
Za pol leta 3.00	For half a year 3.00
Za štiri leta 1.75	For three months 1.75
Posamezna številka 3c	Single copy 3c

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti poslani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnje številko v tednu je čas do četrtke dopolna. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

Entered as second class matter, November 10, 1925 at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Nemci pripravljajo mirovno ofenzivo

Naziji si brez dvoma želijo miru. Seveda takega miru, da bi jim pustil vse kar so naropali. Mogoče bi bili pripravljene pustiti le nekatere stvari, a dosti ne.

Politični opazovalci prerokujejo, da bo letošnje zimo Nemčija poskušala doseči mir. Zato bo vodstvo nazijske Nemčije skušalo uposliti vse mogoče inštanče, samo da bi prišlo do mirovnega gibanja. Ako pa Nemčiji to spodleti, tedaj so Nemci na jasnem, da se bodo morali boriti do skrajnega konca in v tej borbi morajo Nemci premagati ves svet, ali pa doživeti strašni poraz. Eno ali drugo.

Danes je v Nemčiji glavni vodja Hitler. Njega Nemci niso sprejeli radi nazijske ideologije, marveč Nemci so si razlagali: če Hitler zmaga, bo to zmaga nemštva. Videli so pridobitve če gredo s Hitlerjem in za Hitlerjem. In ker Nemcem se vedno brni po glavah nadvlada nad svetom in da so Nemci superiorna rasa nad vsemi drugimi, so v tej zaslepljenosti sodelovali s Hitlerjem. V tem sodelovanju so bili domalega vsi sloji. Nekateri več, drugi manj. Le katoliška cerkev v Nemčiji in nekatere druge sekte so sicer obsodile javno nazijsko ideologijo, toda ne radi tega, ker se nazizem bori za slavo nemštva in njegovo nadvlado v svetu, marveč zato, ker so kolesa nazijske mašine slučajno pomandrala tudi njihove svobodščine. Za slavo nemštva so pa vsi Nemci, pa najsi bivajo kjerkoli na svetu. Seveda med omenjenim sodelovanjem raznih slojev pa je nazizem prišel do popolno kontrole in moči, in danes je uradna Nemčija popolnoma nazijska in Hitler njen voditelj.

Hitler nikakor ni sam. Obdan je z najrazumejšimi nemškimi politiki. Vojsko, kakoršno ima Nemčija nikakor ni zamislil niti izuril Hitler sam. To so storili in vodili stari izkušeni nemški generali. Nemški industrijalci so se vsi udinjali Hitlerju, tako tudi vsi nemški finančniki. Ves narod mu je bil na razpolago. Vsi so gledali le na bodočo slavo in veliko Nemčiji. Ena misel je prevladala vse Nemce: Nemčija nad vsemi in čez vse! To jih je slepo vodilo in jih še vodi. Danes se pa zdi, da Hitler sam in njegov krog že malo drugačnejše gleda na svet. Sprememba je prišla radi težke borbe v Rusiji.

V juniju leta 1940 je nemško vodstvo zagotavljalo nemško javnost, da bo vsa Evropa pod nemškim klobukom koncem avgusta 1940. Od tistega časa bo že kmalu leto in pol, a Evropa še ni vsa pod nemško pikelhaubo in zgleda, da tudi ne bo. Borba v Rusiji je zadala Nemčiji kljub vsem zmagam silovite zgube. Najbolj zmerna poročila omenjajo, da so nemške zgube v Rusiji ne manj, kakor 3 in pol milijonov mož in materialne zgube so nad vse visoke. Druga poročila pa omenjajo, da znašajo nemške zgube na padlih, ranjenih in ujetih morda nič manj, kakor blizu pet milijonov. Mogoče je pretirano, mogoče ne. Nemci so ljuto napadali, v boj so šli kakor nekaki samomorilni oddelki, ker nekatere kraje so hoteli iztrgati Rusom za vsako ceno. In Rusi imajo moderno orožje, ki na debelo kosi. Zgube nikakor niso majhne, ne na eni, ne na drugi strani. Poročila omenjajo, da so v Nemčiji vse bolnišnice prenapolnjene in da jih vozijo celo v okupirane dežele v bolnice, kot v zasedeno Francijo, Nizozemsko in celo v Italijo. Če bi ne bili preobloženi z ranjenci, bi tega gotovo ne delali. Vse to pa počasi le odpira oči tudi nemški javnosti, pa tudi nemškemu vodstvu. Kaj pa če zmaga le ne bo? Tako se najbrže že marsikateri Nемец vprašuje, daš se junaško nosi breme, ki mu ga je naložil Hitler.

Nemški politični krogi so računali in celo napovedovali konec vojske že tudi za letos. Koncem avgusta bo vse končano, se je ustil Hitler v juniju. Avgust je že daleč zadaj, borbe pa še ni konec!

Nemški politični voditelji najbrže uvidevajo, da jih je Churchill-Rooseveltova politika že nadkrilila. Na bojnem polju imajo velike uspehe, toda Nemci se predobro zavedajo, da mir se bo izvojeval na političnem polju, ne na bojnem polju. Hitler je izvedel dosedaj še vsa ofen-

zivo z orožjem; nobene pa ne na političnem polju. In to povzroča Nemcem že prav hud glavobol.

Hitler se dobro zaveda, da se mu je ponesrečil njegov mirovni načrt že takoj v začetku vojne. On je računal na zmago brez prelivanja krvi. Ko je Hitler rohnel nad Čehi je stal na narejenih geopolitičnih načrtih nemških političnih strokovnjakov, ki so ga zagotavljali, če bo sledil njihovim načrtom, da bo postal gospodar Evrope in njenih kolonijalnih posestev, ne da bi mu bilo treba izstreliti en sam strel. Njihova ideja je bila, zmagati s plašenjem in preplaševanjem. Formulo je izdelal znani zakulisni Hitlerjev strokovnjak Haushofer, ki se je glasila: eno za drugim, nikdar ne razglasi več, kakor le en sam načrt in nikdar se ne bojuj več, kakor z enim.

V začetku je ta Haushoferjeva formula sijajno delovala. Hitler je zasedel Porenje in ga utrdil, zasedel enostavno Avstrijo, podjarmil Čehoslovaško, ne da bi bil zgubil enega samega vojaka. Potem se je v nemških načrtih nekaj zmešalo. Zopet je bil stari Haushofer monakovski general in učenjak, ki je Hitlerju svetoval nenapadalni pakt s Stalinom. Namen tega pakta je bil prestrašiti Anglijo in Francijo, med tem pa bi se zadavilo Poljsko. Toda prav tisti dan, ko sta pokojni Chamberlain in Daladier objavila Nemčiji vojno, je dobila Haushoferjeva politika udar z jasnega. Poljsko so sicer nemške legije razbile, toda Nemci so zgubili pri tem politično bitko in na političnem polju Nemci niso izvojevali doslej še niti ene same kaj pomenljivejše zmage. (Konec prih.)

V SLOVO PRIJATELJU

So. Chicago, Ill.

Zadnje sredo 29. oktobra je nas zapustil tukajšnji dolgoletni rojak Mr. M. Popovich. Odšel je s svojo soprogo v Denver, Colorado. — Ze celi teden sem se pripravljaj, da bom kaj napisal dobremu prijatelju v slovo nekaj vrstic, pa kar nisem mogel ubrati prave strune in sedaj še manj, ko me grabi "flu" od vseh strani, da si se je otepljen z vsemi močmi. Zato pa sem prepričan, da mi bo Mike in tudi ostali čitatelji oprostili, če bo ta dopis malo šepav in ne bo tak, kot bi ga vi pričakovali, še manj pa tak, kot sam upal da bo, kajti kar srce čuti, se ne da zapisati, še manj pa z besedo izreči.

Mr. M. Popovich, kot se je sam izrazil, je živel tukaj v So. Chicagu celih 16 let. V teh letih svojega bivanja tukaj, si je pridobil mnogo prijateljev in med te prištevam tudi samega sebe. Po smrti svoje soproge, je zlasti pazil na vzgojo svojih otrok, hčerke Helen, sina Johna in Majka, ki so sedaj že vsi polnoletni in dobro odgojeni, starejša dva že tudi poročena, mlajši pa pravi, da ima še čas zbirati nevesto.

Zadnja leta svojega bivanja tukaj, (morda že tudi poprej, pa meni ni znano), je bil Mike najvnetejši Slovenec in Jugoslovian, ki je ves gorel za Jugoslavijo. Lahko zapišem, da med tukajšnjimi Slovenci, Hrvatimi in Srbi, boste težko našli njemu enakega. Koliko svojega prostega časa, pa tudi koliko dragocenega časa, ki bi ga lahko porabil za svoje gostilniško podjetje, je porabil za širjenje jugoslovanske ideje med tukajšnjimi rojaki, z dobro podprtimi dokazji, katerim ni mogel nihče oporekati. To so mu seveda nekateri zamorili, ne samo med Slovenci,

tudi med Hrvati in Srbi so se dobili, ki so menili, da pretirava, ko je omenil kakšen doživljaj iz starega kraja, kjer je bil pred kakimi desetimi leti na obisku pri svoji osiveli materi in osivem očetu, tam doli v Beli Krajini, prav na hrvatsko-kranjski meji, v vasi Dole v črnomaljskem okraju. Svoje dogodivščine je znal tako zanimivo pripovedovati, kakor da bere kako povest. Je tudi lahko pripovedoval, saj je imel velike izkušnje in poznal skoro vsi Sloveniji in pol Hrvatske, koder se je s svojim očetom podajal na pot kot prekupčevalec ščetinastih štirinožcev z zavritimi repi. Pa pustimo to in naj še enkrat povdarim, da je bil Mike Jugoslovian s srcem, krvjo in dušo. Ko se je ustanavljal v So. Chicagu sedanji "Jugoslav American Citizen Club" je bil on med prvimi njegovimi ustanovitelji in je pridobil za to idejo lepo število slovenskih rojakov. Nekateri so se pozneje ohladili in na klub skoro pozabili. Vendar, ko so se bližale volitve in so ti "hladneži" videli, da omenjeni klub precej upošteva različne politične osebnosti, so se zopet pritisnili h klubu, ker jim je ugajalo da politikaši niso mogli kar tako prezreti delovanje in stremenje nad 500 članov tega kluba, kot je klub štel članstva, ko je bil na višku svoje delavnosti. Bil je tudi večletni klubov predsednik in ko je malo pred svojim odhodom od nas prošil za razrešitev od svojega urada, je bilo vsem žal izgubiti tako delovnega in vnetega člana. — Pri naših narodnih ali društvenih prireditvah Majka nikdar ni manjkalo. Med prvimi je bil ki je pomagal in deloval, ne glede na to, če je njegov gostilniški obrat pri teh potisnil marmor ozadje. — Kakor je bil

tudi med Hrvati in Srbi so se dobili, ki so menili, da pretirava, ko je omenil kakšen doživljaj iz starega kraja, kjer je bil pred kakimi desetimi leti na obisku pri svoji osiveli materi in osivem očetu, tam doli v Beli Krajini, prav na hrvatsko-kranjski meji, v vasi Dole v črnomaljskem okraju. Svoje dogodivščine je znal tako zanimivo pripovedovati, kakor da bere kako povest. Je tudi lahko pripovedoval, saj je imel velike izkušnje in poznal skoro vsi Sloveniji in pol Hrvatske, koder se je s svojim očetom podajal na pot kot prekupčevalec ščetinastih štirinožcev z zavritimi repi. Pa pustimo to in naj še enkrat povdarim, da je bil Mike Jugoslovian s srcem, krvjo in dušo. Ko se je ustanavljal v So. Chicagu sedanji "Jugoslav American Citizen Club" je bil on med prvimi njegovimi ustanovitelji in je pridobil za to idejo lepo število slovenskih rojakov. Nekateri so se pozneje ohladili in na klub skoro pozabili. Vendar, ko so se bližale volitve in so ti "hladneži" videli, da omenjeni klub precej upošteva različne politične osebnosti, so se zopet pritisnili h klubu, ker jim je ugajalo da politikaši niso mogli kar tako prezreti delovanje in stremenje nad 500 članov tega kluba, kot je klub štel članstva, ko je bil na višku svoje delavnosti. Bil je tudi večletni klubov predsednik in ko je malo pred svojim odhodom od nas prošil za razrešitev od svojega urada, je bilo vsem žal izgubiti tako delovnega in vnetega člana. — Pri naših narodnih ali društvenih prireditvah Majka nikdar ni manjkalo. Med prvimi je bil ki je pomagal in deloval, ne glede na to, če je njegov gostilniški obrat pri teh potisnil marmor ozadje. — Kakor je bil

Mr. M. Popovich, kot se je sam izrazil, je živel tukaj v So. Chicagu celih 16 let. V teh letih svojega bivanja tukaj, si je pridobil mnogo prijateljev in med te prištevam tudi samega sebe. Po smrti svoje soproge, je zlasti pazil na vzgojo svojih otrok, hčerke Helen, sina Johna in Majka, ki so sedaj že vsi polnoletni in dobro odgojeni, starejša dva že tudi poročena, mlajši pa pravi, da ima še čas zbirati nevesto.

Zadnja leta svojega bivanja tukaj, (morda že tudi poprej, pa meni ni znano), je bil Mike najvnetejši Slovenec in Jugoslovian, ki je ves gorel za Jugoslavijo. Lahko zapišem, da med tukajšnjimi Slovenci, Hrvatimi in Srbi, boste težko našli njemu enakega. Koliko svojega prostega časa, pa tudi koliko dragocenega časa, ki bi ga lahko porabil za svoje gostilniško podjetje, je porabil za širjenje jugoslovanske ideje med tukajšnjimi rojaki, z dobro podprtimi dokazji, katerim ni mogel nihče oporekati. To so mu seveda nekateri zamorili, ne samo med Slovenci,

vnet za društveno in narodno delovanje, prav tako se je udeleževal pri vseh cerkvenih prireditvah. Zadnjih nekaj let smo imeli v fari sv. Jurija izbran odbor za vse cerkvene prireditve, piknike in bazarje, kateremu je predsedoval on. Pod župnikom in njegovim vodstvom so ostali člani tega odbora složno delovali in dosegli prav lepe uspehe.

Vidite, tak je bil Mr. Popovich. Ne bo ga pogrešala samo domača družina, hčer in dva sinova, tudi vsi drugi ga bomo pogrešali, ki smo z njim sodelovali. In kar najhujše za nas je to, da nam je odšel ravno v najbolj kritičnem času, ko bi ga najbolj potrebovali, da bi nas navduševal za jugoslovanske ideje zlasti sedaj, ko nam kruti tujec trga našo zlato domovino, trga na kose, kakor krvoločne zveri, ko se maste nad svojim plenom. Sedaj bi mi vsi potrebovali njegovo jugoslovansko navdušenost, da bi se ob njej ogrevali in se strnili v skupno borbo proti sovražniku našega naroda in naše domovine. Saj ne trdim, da ga med nami ni, ki bi naj zavzel njegovo mesto, toda naj ga prevzame kdorkoli že, težko če bo žel tolik uspeh, kot ga je on, kajti njemu je beseda in navdušenje privrelo iz srca, medtem ko človek, ko posluša druge, meni, da je vse le izumetničena lepotija. — Da ne pozabim, še najbolj ga bo pogrešalo društvo Svoboda št. 36, ZSZ., katerega vodja je bil že toliko let in je iz nekdanjega malega in skoro bi rekel zaničevanega društva, napravil toliko, da je sedaj to društvo med najuglednejšimi društvi naše naselbine in društvi ZSZ. V času ko je društvu grozil skorajšnji polom, je prevzel predsedništvo in kmalu za tem pa tajništvo. Da je društvo doseglo tolik uspeh, je to delo in žrtve omenjenega Mr. Popovicha, kateremu bodo člani in članice društva prav gotovo ohranile najlepši spomin.

Za vse to njegovo velikansko delo med nami, ni prav nič čudnega, da je bil v soboto 18. oktobra prirejen dragemu Majku slavnosten poslovilni banket, katerega se je udeležilo okolu 200 povablencev. Povdarjam, da povablencev, kajti če bi bili dali to v javnosti, kam bi naj spravili množice. — Več tednov smo nekateri ugibali, kako bi se na najlepší način od Majka poslovili, pa smo končno našli pravo pot, ki je srečno uspela. Če bi se ne bila ta večer ravno vršila seja pripravljalnega odbora za proslavo jugoslovanskega Ujedinjenja, bi bili navzoči še mnogoteri, med njimi veliki njegovi prijatelji Jugoslovani. Kljub temu je pa bilo na poslovilnem banketu poleg številnih sorodnikov in prijateljev, tudi več oddelčnih osebnosti, med katerimi naj omenim Dr. Zvetina, ki je profesor na Loyola univerzi v Chicagu in Majkov dober prijatelj. — Smelo trdim, da tako lepo ni še nihče odhajal iz naše naselbine. To je tudi jasen dokaz, da znajo rojaki upoštevati delo, trud in žrtve Mr. Popovicha, zato so se tudi zbrali v tako velikem številu.

Kot enemu izmed prirediteljev, (prireditelji ste bili namreč vsi navzoči), se čutim dolž-

ni, da vam predstavim nekaj slik, ki so bile objavljene v "Metropolitan Newspaper Service". Slike prikazujejo različne scene iz življenja in delovanja ljudi v različnih okoliščinah. Prva slika prikazuje dva ljudi, ki se pogovarjata. Druga slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Tretja slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Četrta slika prikazuje dve osebi, ki se zdijo v prijateljski razpravi. Peti slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Šesti slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Sedmi slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Osmi slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Deveti slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Deseti slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi.

Kot enemu izmed prirediteljev, (prireditelji ste bili namreč vsi navzoči), se čutim dolž-

ni, da vam predstavim nekaj slik, ki so bile objavljene v "Metropolitan Newspaper Service". Slike prikazujejo različne scene iz življenja in delovanja ljudi v različnih okoliščinah. Prva slika prikazuje dva ljudi, ki se pogovarjata. Druga slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Tretja slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Četrta slika prikazuje dve osebi, ki se zdijo v prijateljski razpravi. Peti slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Šesti slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Sedmi slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Osmi slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Deveti slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Deseti slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi.

ni, da vam predstavim nekaj slik, ki so bile objavljene v "Metropolitan Newspaper Service". Slike prikazujejo različne scene iz življenja in delovanja ljudi v različnih okoliščinah. Prva slika prikazuje dva ljudi, ki se pogovarjata. Druga slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Tretja slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Četrta slika prikazuje dve osebi, ki se zdijo v prijateljski razpravi. Peti slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Šesti slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Sedmi slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Osmi slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi. Deveti slika prikazuje eno osebo, ki deluje v nekateri službi. Deseti slika prikazuje skupino ljudi, ki se zdijo v razpravi.

SLOVENKA PELA PO RADIO

Chicago, Ill.

Zadnje nedeljo, 1. novembra, je na postaji WENR pela naša dobro poznana Kosmačeva Justa in sicer Ave Maria. Upam, da je ona dobila veliko glasov med Slovenci, kajti ako kdo, zasluži ona, da ji pripomoremo do nagrade. Ker je čas glasovati do srede opolnoči, to je do 5. novembra, apeliram na vse, ki še niste glasovali, da to storite takoj. Dopisnica za 1c zadostuje, katero naslovite na: Morris B. Sacks, Amateur Hour, 6638 So. Halsted St., Chicago, Ill. Na drugi strani pa napišite "I cast my vote for Mrs. Ciebliska", podpišite svoje ime in dodelajte naslov ter odpošljite. Veliko dobro delo boste storili in ako ona dobi darilo, bo gotovo zelo hvaležna.

Ker vsaka karta šteje samec in glas, bo dobro, da vsak posebej glasuje.

John Gottlieb.

ČLANICAM SLOV. ŽENSKÉ ZVEZE V CHICAGU

Chicago, Ill.

Vse cenjene članice ste prijazno povabljene, da se udeležite prihodnje seje, katere se bo vršila v četrtek 6. novembra ob 8 uri zvečer v cerkveni dvorani. — Pridite prav gotovo, da kaj ukrenemo in sklenemo zaradi naše 15 letnice, katero bomo obhajale prvo nedeljo v decembru. — Imele bomo banket, ali večerjo, samo za članice in moramo vedeti, koliko se jih bo udeležilo, da se ve, za koliko je treba pripraviti.

Prosim vse tiste članice, katere dolgujete na asensmentu, da poravnajo na zgoraj omenjeni seji. — Nasvidenje v četrtek 6. novembra na seji. — Lillian Kozek, tajnica.

Dogodki

med Slovenci po Ameriki

V bolnišnici

Willard, Wis. — V bolnišnico je bila odpeljana, da si zopet okrepi svoje zdravje tukajšnja ugledna rojakinja in zvesta naročnica naših katoliških listov Mrs. Margaret Lukas. — Dobri ženi želimo hitrega okrevanja in skorajšnje povrnitev trdnega zdravja!

Vile rojenice

Cleveland, O. — Pri družini Brunsvik na East 171st Street so se ustavile vile rojenice in pustile za spomin prav lep dar — krepkega sinčka. Materino dekliško ime je bilo Mary Hrstar iz Prosser Ave. — Prijatelji izražajo častitke!

Na operacijo

Warren, O. — V St. Luke's bolnišnico v Cleveland, se je podala Mrs. Frances Balak, zaradi operacije. Njeno dekliško ime je bilo Frances Tomš iz Nathaniel Rd., Cleveland, O.

Nenadna smrt rojaka

West Allies, Wis. — Nagle smrti je dne 24. oktobra tukaj umrl rojak John Podlogar ml., sin rojaka Johna Podlogarja iz So. 69th Street, v starosti komaj 35 let. Vzrok nagle smrti ni dognan. Naenkrat mu je postalo slabo, da se je zgrudil na tla in umrl. Bil je poročen in zapuščal poleg žene še sinčka, očeta, štiri brate in štiri sestre. Pokopan je bil iz cerkve Marije Pomoč Kristjanov na West Allis na Mt. Olivet pokopališče.

Smrt jo je pokosila

Willard, Wis. — Zadnje nedelje v mesecu oktobru je tukaj umrla osem mesecev stara hčerka Mr. in Mrs. Frank Parkel, Jr. Bolehala je že od rojstva zaradi nepravilne lege zledoca. Pokopana je bila v torek 28. oktobra iz cerkve sv. Družine na farnopokopališče. — Staršem in sorodnikom naše sožalje!

Še ena z Willarda

Willard, Wis. — Težki operaciji se je morala podvreči tukajšnja rojakinja Mrs. Jos. Ule. Operacija je srečno prestala in je sedaj na potu okrevanja, kar ji vsi tudi iskreno žele!

PRISPEVKI

za trpeče rojake v starem kraju

Izkaz od 4. novembra 1941: Mr. Frank Majerle, Cadillac, Mich., poslal zbirko nabrano med Slovenci v Cadillac, Mich. \$23.50 Mrs. Helen Kušar, Berwyn, Ill., je izročila svoto, ki jo je nabrala v družbi veselih Slovencev \$14.56

Zadnji izkaz \$12.00

Skupaj do 3. novembra \$41.06

Predstavite vašim prijateljem "Amer. Slovenec" in jim ga priporočite, da se nanj naroče!

STRUP

(322)

(Metropolitan Newspaper Service)

Napisal: Edgar Rice Burroughs

Kraga si je pridržal posodo s strupeno pijačo in drugo ponudil Tarzanu. "Kako naj vem, da nisi moje pijače zastrupil?" je vprašal Tarzan. — Prav to je Kraga pričakoval.

"Če veliki Bwana kaj takega pričakuje," je odvrnil, "pa zamenjajmo čaše!"

Nato je Kraga iztegnil svojo čašo s strupeno pijačo proti Tarzanu!

Zapadna Slovanska Zveza

DENVER, COLORADO

Naslov in imenik glavnih uradnikov

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: Leo Jurjovec, 1840 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Podpredsednik in mladinski nadzornik: Geo. J. Miroslavich, 3360 Vine Street, Denver, Colo.

2. podpredsednik: Frank Primozich, 1927 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.
Tajnik: Anthony Jerin, 4825 Washington St., Denver, Colo.
Blagajnik: Michael P. Horvat, 4417 Penn. St., Denver, Colo.
Vrhovni zdravnik: Dr. J. F. Snedec, Thatcher Bldg., Pueblo, Colo.

NADZORNI ODBOR:

Predsednik: Matt J. Kochevar, 328 Central Block, Pueblo, Colo.
2. nadzornik: Mike Popovich, 9510 Ewing Ave., So. Chicago, Ill.
3. nadzornik: Joe Blatnik, 2609 E. Evans, Pueblo, Colo.

POROTNI ODBOR:

Predsednik: Frank Glach, 1036 E. 77th St., Cleveland, Ohio.
2. porotnik: Johanna V. Mervar, 7801 Wade Park Ave., Cleveland, O.
3. porotnik: Peter B. Golzak, R. D. No. 2, Box 143, Sandy, Utah.
4. porotnik: Joseph Skrabec, 412 W. New York Ave., Canon City, Colo.
5. porotnik: Frank M. Tomasic, Box 444, Helper, Utah.

UPADNO GLASILO:

"Amerikanski Slovenec", 1849 W. Cermak Rd., Chicago, Ill.

Vse denarne nakaznice in vse uradne račune naj se pošiljajo na glavnega tajnika, vse priložbe pa na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem v odrasli oddelki, spremembe zavarovalnice, kakor tudi bolniške nakaznice, naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Z. S. Z. se priporoča vsem Jugoslovancem, kakor tudi članom drugih narodnosti, ki so zmožni angleškega jezika, da se ji priključijo. Kdor želi postati član Zveze, naj se oglasi pri tajniku najbližnjega društva Z. S. Z. Za ustanovitve novih društev zadostuje osem oseb. Glede ustanovitve novih društev pošlje glavni tajnik na zahtevo vsa pojasnila in potrebne listine.

SLOVENCI, PRISTOJAJTE V ZAPAD. SLOVANSKO ZVEZO!

STO TISOČ DOLARJEV

Tako se glasi poziv in prošnja g. Janko Rogelj-a, našega spoštovanega predsednika publicitete Jugoslovanskega pomožnega odbora, (Slovenske Sekcije) za pomoč našemu trpečemu narodu v stari domovini. Gotovo se bo članstvo pripadajoče raznim bratskim organizacijam popolnoma strinjalo z to lepo umestno idejo. Bratska dolžnost me veže, da tudi jaz uporabim to priliko in da apeliram na posamezna društva naše dične Zapadne Slovanske Zveze, da to važno in tako nujno zadevo tikajoče se naše tako usmiljenega vrednega naroda, razpravljajo in da naredijo potrebne korake na njih decembrski ali letni seji, da bo vsaki posamezni član ali članica daroval približno \$1.00 v ta namen. Vsaki član naj naredi svojo dolžnost, eden malo več, drugi nekoliko manj, glavno je da tajnik nabere zaželjeno kvoto od svojega članstva. — Sedaj je skrajni čas da se vsi brez razlike zavzamemo za to samaritansko delo, da tako pokažemo našim trpečim bratom in sestram onkraj morja, da tukajšnje bratske organizacije niso samo bratske na jeziku, pač pa da so v resnici bratske in da tudi mi čutimo in trpimo v srcu z njimi.

Premogokrat se sliši od posameznih oseb, češ, "jaz bom že poslal svojim ljudem ko se bo vojska končala". To je vse prav in lepo. Vendar pomislite, da imamo v stari domovini na sto in sto tisoče trpečih Slovencev kateri nimajo ne brata, sestre ali kakoga drugega sorodnika v tej svobodni deželi. ALI NISO, UPRAŠAM VAS, TI SIROMAKI RAVNO TAKO POTREBNI NAŠE POMOČI?

Ne zahtevamo in tudi ne pričakujemo kake gmotne svote od posameznih članov(ic). Gre se sedaj za to, da bi vsaki posamezni član in članica sodeloval in pomagal nabrati zaželjeno svoto, da bomo tako lahko s ponosom pokazali ostalemu narodu, da je članstvo naših skupnih bratskih organizacij posamezno darovalo **STO TISOČ DOLARJEV** za naše trpeče brate in sestre v stari domovini. Siguren sem da se bo cenjeno članstvo naše dične bratske organizacije, Zapadne Slovanske Zveze zavedalo odgovornosti, katera nas veže do našega krvavečega in preganjanega naroda v naši stari mili domovini. Pokažimo sedaj, ne v besedah, dejansko pokažimo, da smo pripravljeni žrtvovati vsak po svoj najboljši moči, da bomo vsaj nekoliko olajšali trpljenje in solze našega ubogega slovenskega naroda onkraj morja.

Se enkrat prosim in apeliram na posamezna društva ZSZ, da ta moj apel upoštevajo in da naredijo potrebne korake na letni seji, da se bo društvena kvota nabrala od strani članstva kolikor močogo hitro.

Vsi prejemki naj se pošljejo direktno na spodaj podpisane ga. Isti bodo objavljeni v našem Glasilu.

Tajniki ste naprošeni, da preberete ta moj apel na vaši seji. Hvala.

Zeleč vam obilega uspeha, ostajam s bratskim pozdravom,
LEO JURJOVEC,
blagajnik J. P. O. (Slovenska sekcija)
1840 West 22nd Place
Chicago, Illinois.

FROM THE OFFICE OF THE SUP. PRESIDENT WSA.

I deem it a great honor to have the month of November dedicated to me. Many words were written last week in the issue of our Fraternal Voice commending me upon the wonderful record that I have made as president of our wonderful Association during the past four years and all writers expressed the hope that the rank and file would rally and present me with a fine birthday present in the form of a host of new applications for membership. With these writers I disagree to some extent, but agree with some of the requests. It is true that our Association has made remarkable progress during my tenure in office, but I do not attribute our success to myself, for I, alone, could do nothing. It has been my fortune to have been surrounded by men and women who have had vision and foresight, and who have had the initiative and the energy to promote the interest of our Association without regard to personal sacrifice. These are men and women who respected the great power that lies in an association of men and women; a power which is designed to protect and preserve those within its folds in times of need and stress. It was these men and women that made possible our progress and to them must be sung the praises of a job well done.

I will express the same hope and desire of those writers who stated that they hoped the membership would attempt to secure a record number of new members for this month of November. That is always my hope, not only for the month of November, but also for the other 11 months of the year. As I have often expressed myself there is nothing that pleases me more than to see a lot of new members join our ranks. Therefore, knowing that each member enrolled this month is a special present for me, my joy and pleasure will be boundless should we have a very successful month. Although it may seem odd that one who is being honored should attempt to stimulate efforts in his honor, I will endeavor to make the drive for the month more interesting by personally contributing two prizes of \$10.00 and \$5.00 respectively to the two lodges securing the largest number of new members (Senior or Juvenile). The lodge winning first prize must enroll at least 10 new members for the month, while the lodge taking second place must enroll at least 5 new members. In the event of a tie for first place, the entire

prize money will be divided between said lodges. Should there be a tie for second place, second place money will be divided between the tying lodges. To the rank and file of the WSA, I wish to say once again that I feel greatly honored by the honor that has been conferred upon me and it is my sincere wish that the dedication of this month of November to me will contribute to the success of our fine Crusade Campaign. I thank you again and I eagerly await the end of this month for the receipt of my finest of presents.
Fraternally yours,
LEO JURJOVEC, SR., Supreme President.

Dopisi lokalnih društev

POPRAVEK KONVENČNEGA ZAPISNIKA ZSZ

Delegaciji 11. konvencije Z. S. Z., bodi naznanjeno, da se črta iz zapisnika: "da je prvi glavni porotnik Frank Glach priporočil zbornici, da da priznanje II. porotnici za njeno delo v korist Zveze". — Ta popravek je priobčen v glasilu na izrecno željo sobrata F. Glacha. — C. GRMEK, konvencijski zapisnikar.

IZ URADA DRUŠTVA SV. MARTINA ŠT. 1, ZSZ, Denver, Colo.

Naznanja se članstvu, kateri niste bili na zadnji seji, da je bilo pismeno poročano od tajnika, zaradi direktorija Slovenskega doma, da je sklicana izvanredna konvencija dne 7. decembra. To je vzrok sedanjega Domovega oskrbnika, kateri pride v poštev z dnem 1. januarja 1942. — Zato ste vabljeni, da se udeležite prihodnje mesečne seje dne 11. novembra ob 7:30 zvečer. Na omenjeni seji se bo moralo izvoliti tri delegate, ki bodo zastopali naše društvo na prihodnji izvanredni Domovi konvenciji. Z bratskim pozdravom
John Plutt, tajnik.

ZSZ ENGLISH SECTION

DOWN THE ALLEY

Ten little pins, so near and yet so far. They seem to loo'dn up as big as a house as we are poised to deliver the ball, but, alas, the ball always seems to find room enough to pass by without picking up that necessary spare or gaining that coveted strike. This fact was learned by two of our supposedly star bowlers Louis Zefran and Leo Jurjovec, Jr. Leo started off with a 180 game, which wasn't too bad, but then the big blows came. He finished off with a 112 and 114 game for a very mediocre 406 series (which is decidedly less than his 520 of the prior week). Zef had series of 150, 129 and 157 for a total of 436. The pins are pretty elusive, aren't they, boys?

Surprise of the week was the performance of our Prexy, Leo Jurjovec, Sr. who was breaking in a new pair of bowling shoes. While the shoes were still stiff the best he could do was a meager 102, which ordinarily is just about his speed. His shoes got a little softer in the 2nd game, and he registered 189. His shoes were really softened in the final game and he finished with a 195 for a total of 486 pins. God only knows what he'll do next week. Best shot of the week was thrown by Martha Katic, who neatly picked up a 5, 7, 10 railroad, which is a most difficult shot on any man's alley. Ernie Jerin bowled a 187, 157 and 172 series for a total of 516, which average was good enough to catapult him into the lead over all bowlers. Anton (J. R.) Tomazin is in second place so far as individual standing is concerned by the slimmest of margins holding a tenth of a pin lead over the younger of the Jurjovecs. Dorothy Ziebert had a spectacular run of strikes in the last game of her series and finished with a very good 150 game for a fine 367 series. One of our most energetic bowlers is John Lukanich, but so far he has not been able to find the groove. Taking into consideration the fact that he had not bowled for about 20 years, he has been doing fairly well and will be bowling them over before the season is over. Frank "Primo" Primozich made his initial appearance with our kieglers Sunday and he had his share of good and bad luck. He says this is only the beginning and he will be burning up the alleys shortly. Joe Kukman has been bowling consistently during these last two weeks, but he still is not satisfied with his score. Remember, Joe, practice makes perfect. Pete Statkus has boosted his average a bit this week, but he is still under his normal average. We are looking forward to seeing Pete compete with the individual leaders before the season is very much older.

The race between our teams is fairly well divided thus far. The Reliance Boosters and the Petrovic Boosters are both tied for first place with four games won, while the Zefran Boosters and the Jurjovec Boosters are holding down the cellar with two wins and four losses each. However, we have first hand information to the effect that the Jurjovec's are aiming high so look out you leaders. Following arc

official standings of the teams to date:

Team	Games	W.	L.
Reliance Boosters	6	4	2
Petrovic Boosters	6	4	2
Zefran Boosters	6	2	4
Jurjovec Boosters	6	2	4

THE TWO ELLS.

UNITED COMRADES' MEMBER INJURED FATALLY

Denver, Colo.—John Miltenberger, 13, son of Mr. and Mrs. Miltenberger of 3541 Wynkoop, died in the Denver General Hospital Sunday, Oct. 26, of injuries suffered in an automobile accident near Roggen, Colo., the evening before.

Young John was a member of United Comrades Juvenile Branch No. 1. The officers and several members of the Branch called at the family home to offer condolences.

Rosary services were held at the Boulevard Mortuary. Burial was at Mount Olivet following a Requiem Mass Wednesday, 9 a. m., at Annunciation church. United Comrades' officers conducted a ritualistic ceremony at the grave.

We extend our deepest sympathy to the bereaved family.

CORRECTION

Through a printer's error the "Spotlight" showed the Trail Blazers Lodge as leading for the WSA Championship Trophy. It should be Western Star Lodge No. 16 of Pueblo, leading at present with 61 members. The Crusade story in another part of the Fraternal Voice did give Western Star Lodge credit for this fact.

TRAIL BLAZERS LODGE NO. 41

The quarterly meeting of the officers took place as scheduled on Oct. 29 at the home of sister Agnes Kuecler. Mama Kuecler served a most delicious lunch of klobase and potica. Daughter Frances made a nice three-layer cake that would easily win first prize in any contest. (Boys, we can furnish her address). Thanks, Kuecler family, for a lovely evening.

We had fun! John Kalcovich will pay a good price if anyone will invent some gadget to protect his natty moustache when eating things which have a tendency to splash. Jure Miroslavich (the old meanie) cleverly flipped a coin (?) to become the odd man thereby being exempt from dish-washing chores. Taint right: Taint right, either, to break in a brand new officer (Edward Jerin) with washing dishes. "It's ok," said Edward, "coming from a family where there are no girls gives one proper training along that line, anyway it might come in handy some day for some lucky girl." (Girls, we can also furnish his address.)

Too bad John Peketz and Joseph Shaball had to leave before all this took place. Jennie Marr was so immensely tickled over the funny article that she shed laugh-tears in her coffee. Agnes Kuecler forgot all about that dreadful cold she was nursing and laughed her best in her well-known contralto voice. Our youngest new officer, pretty Betty Zalar, got into the spirit of the occasion.

Don't let us lead you to believe that we met only for the fun mentioned. No sir! We spent several hours discussing important and worthwhile matters for the good of our lodge. One of the important topics was the raising of needed money for our treasury. We were forced to decide on economy in several ways. A strict future policy in regards to members in arrears in dues was adopted. The Crusade, and several other subjects were touched upon. We invite all our members to attend the next meeting on November 17 and hear the complete report of this officer's meeting. All Trail Blazers will soon receive an important letter concerning themselves and their lodge—and about our immediate future plans which needs the cooperation of every member.

We discussed the Supreme President's birthday month of November, and do hereby request all Trail Blazers to do all they can to enroll as many members as possible in November. After all, we must get higher up on the prize lists and endeavor to retain the Trophy now in our possession. A lot of careful deliberation was taken care of concerning the Variety Gift Bingo to be sponsored at the Slovenian Hall on Sunday evening December 14th. We expect 100 per cent cooperation. A new system will be offered which we believe will appeal to all our former patrons and new patrons. The usual Turkey Party will not be given this year. The doings on December 14th will be bigger and better in every respect. Reserve that date.

A hearty welcome is extended Supreme Trustee and Mrs. Mike Popovich, who arrived in Denver last week to make their permanent home here. Good luck.

GET A MEMBER IN NOVEMBER

Ko sedamo k zajutreku, kosilu ali večerji, naj nam stopijo pred oči ubogi reveži v stari domovini. Bog ve, ali imajo oni, kako skrajšice kruha, da bi jo zavžili? Pomagajmo jim, zbirajmo za nje prispevke!

NOV NAČIN ZVERINSTVA NEMČIJE IN NJENIH PRISRAJČNIKOV

Washington, 2. okt. (JČO).— Dan 27. marca je bil težak moralni udarec za nemški novi red. Srbski narod, ki so se mu pridružili Hrvati in Slovenci, je v dobi občega podrejevanja dal hraber odpor Nemčiji in Italiji in pozneje Madžarski in Bolgariji, odpor proti njihovu novemu redu, ki v resnici pomeni pohlepnost in gospodovalnost. S svojim kratkim a krvavim odporom je Jugoslavija neprecenljivo koristila zavezniškim bojiščem na Srednjem Vzhodu, položaju v Indiji, Iranu, Iraku in Palestini kakor tudi na ruskemu odporu proti nemškemu napadom. O tem so pisali vsi listi svobodnega sveta, tako tudi severnoameriški listi.

Najboljši dokaz kako resnično je vse to je divjaška surovost, neštevilna zverinstva, ki jih Nemčija, Italija, Madžarska in Bolgarija počno v vseh pokrajinah Jugoslavije.

Toda bombardiranje Užice je nov način zverinstva, ki doslej še ni bil zapisan v zgodovini sveta in ki ga doslej tudi sama nacistična Nemčija ni zagrešila.

To je prvič, da je v zaslednem ozemlju neko mesto bilo uničeno in bombardirano z najhujšim nemškim ubojnim orožjem "Stuka".

Užice, okrogno mesto z 12.000 prebivalci, žunami, otroci, starčki, s šolami, bolnicami in z vsemi mestnimi ustanovami, je uničeno. Užice ni uničeno v vojni, ne na bojišču, temveč tisoče kilometrov daleč od bojnih črt, v ozemlju, ki je že šest mesecev zasledeno z nemško vojsko; in to v državi, ki je njena vojska bila premagana na bojnem polju in skoraj vsa odpeljana v ujetniška taborišča v Nemčijo.

Ni dovoljeno govoriti se brez vojne napovedi; kakor drugod so Nemci in njihovi prisrajčniki napadli Jugoslavijo brez vojne napovedi. Ni dovoljeno bombardirati nezavarovana mesta; kakor drugod, Nemci s svojimi nejunaskimi soudeleženci divjaško bombardirali Beograd in druga srbska mesta. Ni dovoljeno ubijati nedolžne talce; kakor drugod, vedno v isti družbi, so Nemci ubijali v Jugoslaviji tudi talce. Nemci so s svojo družbo li ugledne ljudi; pravoslavnega patriarha so zaprli in v zaporu mučili; pravoslavnega škofa Platona so ubili na divjaški način; mnoge in mnoge druge zločine so zagrešili. Kot zdajnega z žalostjo beležimo neizjavno ustrelitev uglednega beogradskega razumnika Dragana Miličevića. Kakor drugod Nemci in njihovi pomagači Italijani, Bolgari in Madžari ropajo, kradejo, delajo nasilje, ubijajo... Vendar, kakor nikdar doslej; kakor nikjer Nemci v zaslednem ozemlju, tam, kjer se hvaležijo, da so prišli uvajati "nov red", se maščevalno znesejo zaradi upiranja nerodnih čet, ki se bore po gozdovih, nad mirnim mestom. Obkolijo s topništvo, privedejo z bojišč najstrašnejše orožje kar ga imajo, "Stuka", in z združenim ognjem uničijo malo mesto Užice... kulturno središče pokrajine, z vsem žitjem.

Ta novi način zverinstva je moral srbski narod prvi okusiti. Jugoslavija bo tudi ta krvavi zločin dostojanstveno zdržala. Zblazneli nemški narod je v družbi svojih pomočnikov znanomalo novo črno stran v debeli knjigi svojih zločinov. Toda ti nasilniki so s takim svojim početjem dosegli samo, da so še na drug, nov način pokazali svojo blaznost, a niso dosegli in ne bodo, da bi ubili duh odpora v Jugoslaviji in s tem novim zločinom niti za en trenutek niso ustanovili veliki pohod do zmage, ki prihaja, da prinese izmučenemu svetu pravico in svobodo.

N. Katoličani so tako močni, kakor je močno njihovo katoliško časopisje.

ŠTIRJE DNEVI

(Dalje)

V glavi se mi vrti; pot do mojega sosedu je upehala. Pa še ta strašni smrad! Kako je že ves črn... kaj se bo zgodilo z njim jutri ali po jutrišnjem? Ležim pa le zato tukaj, ker nimam toliko moči, da bi se splazil stran. K sreči piha veter in bo odnašal ves ta smrad.

Popolnoma izčrpan ležim. Sonec mi pali obraz in roke. Ničesar nimam, s čimer bi se pokrtil. Da bi se le skoraj znočilo; zdi se mi, da bo to drugo noč. Misli se mi zmedejo; onesvestim se.

Dolgo sem spal, ko sem se zbudil, je bila že noč. Vse je ko prej: rane me skelljo, sosed leži še zmeraj tako velik in tako neprimičen tu.

Ne morem drugače, ko da mislim nanj. Ali sem res zapustil vse, kar mi je bilo ljubo in pri srcu in sem prehodil na tisoče vrst in sem bil lačen in žejen in me je trpinčila vročina in moram v takih mukah ležati tu; vse le zato, da je tale nesrečnik prenehal živeti? Ali sem — slednjič — kaj bolj koristnega storil za vojaške namene, ko da sem izvršil ta umor?

"Umor? Morilec? Pa kdo? Jaz?"

Ko sem se bil namenil udeležiti se vojne, tedaj mi mati in Maša nista branili, čeprav sta se jokali nad menoj. Moja zamilsel me je tako oslepila, da nisem videl njunih solz. Nisem razumel (zdej razumem), kaj sem prizadejal tema dvema!

Ali naj na to mislim? Preteklosti ne priključim več! Kako so se moji znanci čudili mojemu sklepu! A na tisoče prostovoljcev se je z menoj vred odpeljalo in marširalo in se vojskovalo. Izpolnjujejo svoje dolžnosti ne glede na to, da bi — če bi jim je dovolili — pustili vse in bi odšli domov.

Oster jutranji veter začne pihati. Grmice se giblje, še napol zaspani ptiček zleti kvitku. Zvezde se obledele. Temnomodro nebo je motne barve in je prepreženo z nežnimi, pernatimi oblaki. V sivini se dani in dan vstaja z zemlje. Zdanja se tretji dan moje-ga... Česa? Življenja? Umiranja?

Tretji... Koliko jih je še ostalo? Malo, saj sem jako oslabiljen in zdi se, da ne bom imel toliko noč, da bi se splazil proč od trupla. Kmalu bova enaka in kmalu ne bova več drug drugemu v nadlego. Piti moram. Po trikrat na dan bom pil: zjutraj, opoldne in zvečer.

Sonec je vzšlo. Njegova ve-

likanska kropla, ki je s črnimi vejami vsa prerezana in deljena, je kdeda ko kri. Danes bo spet vroče, kakor se dozdeva. Moj sosed, kaj se bo zgodilo s teboj? Saj si že zdaj pregrožen. Neznosno mi je ležati tako blizu njega. Na vsak način se moram spraviti od njega. Ali se bom mogel? Roko moram še dvigniti, piti; toda porivati svoje težko, negibljivo telo? Vendar se moram odriniti proč, čeprav samo počasi, čeprav le za pol koraka na uro.

Vse jutro mi mine s tem porivanjem. Bolečina je huda, a kaj maram zdej zanjo? Tudi spominjati se ne morem več, si ne morem predočiti občutka zdravega človeka. Skoraj sem se že privadil bolečinam. To jutro sem se vendarle splazil na svoje prejšnje mesto. Nisem mogel dolgo uživati svež zrak, če sploh more biva-ti kak svež zrak šest korakov od gnijočega mrtvega trupla! Sapa se obrne in mi prinaša tak hud smrad, da mi je kar slabo. Prazni želodec se mi boleče in krčevito stiska; vse črevesje se mi obrača. In smrdeča, okužena sapa me obliva.

Ves sem obupan in se jokam. Ležal sem ves razbit, omochen, skoraj nezavesten. Tedaj pa... ali ni to prevara moje zmedene domišljije? Mislim, da ni. Resnično — ljudje govorijo! Peket konj, človeški glasovi. Skoraj bi bil zakričal, vendar sem bil tiho. Kaj pa, če so Turki? Kaj pa potem? Ali naj bi svojim sedanjim mukam dodal še druge, strašnejše, pri katerih se človeku ježijo lasje še tedaj, če bereš o njih v časopisu? Dejali me bodo iz kože, pekli moje bolne noge... Pa dobro, če bi bilo le to; a oni so tako iznajdljivi! Ali je zares bolje izgubiti življenje v njih rokah, ali pa umreti tukaj? Ali kaj, če so naši? O, prekleti grmi, zakaj ste tako zarasli, da je gosta, živa meja okrog mene! Ničesar ne vidim skozi, le na enem kraju vidim med vejicami v daljo, dolino, ko skozi okno. Ondi je menda potoček, iz katerega smo pred bitko pili.

Res je... tu je tudi velikanska plošča iz peščenca, ki je kot most položena čez potoček. Glasovi umolknejo. Ne morem razločiti jezika, v katerem govorijo: tudi posluš mi je oslabiljen... Moj Bog, če bi bili to naši! Klical bom. Slišali me bodo tudi s potočka. Zakaj jih ni tako dolgo? Muči me nestrpnost. Celo smradu gnijočega trupla ne občutim več, dasi ni prav nič pojenjal. (Dalje prihodnjic)

"ŠIRITE AMER. SLOVENCA"

ZLATA KNJIGA

ki smo jo izdali za petdesetletnico

"Amerikanskega Slovenca"

je s stališča slovenske zgodovine in drugače nadvse zanimiva knjiga. Vsaka slovenska hiša bi jo naj imela v svoji hiši. Naročite jo, **50c**

Kdor pa želi naročiti tudi Spominsko knjigo ki je bila izdana za štiridesetletnico "Amerikanskega Slovenca" pred desetimi leti, katerih imamo še nekaj na roki, tak dobi obe skupaj, to je Spominsko knjigo od 40 letnice in sedanjo Zlato knjigo, obe za samo **75c**

Naročila sprejema:

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

"NA INDIJO"

— ZGODOVINSKI ROMAN —

Ruski spisal G. P. Danilevski

Preložil Al. Benkovič

Prvi del PETER VELIKI V PARIZU

I.

Pariški gardemarini.

(Gardemarini — tako so imenovali ruske učence pomorskih šol, ki jih je car Peter poslal na Francosko, da se tam izučijo in vzgoje za pomorske častnike.)

Med mladimi Rusi, ki so se v začetku osemnajstega stoletja v Parizu učili mornarske umetnosti, sta bila Tekutjev in Kasatkin, oba iz Moskve doma, ter sin imovitega astrahanskega plemenitaša Jurlov. Živeli so prijateljski ter se uspešno učili, dasi so se o prostih urah veselili na vso mlado dušo svojo, zapravljali poslednje rublje in se do ušes pogrezali v dolgove.

Proti koncu 1716. leta je iznenadila to naselbino pomorskih kadetov nepričakovana vest, da namerja car Peter, ki pripravlja pohod v Indijo, v kratkem obiskati Holandijo in da pride morda tudi v Pariz, kjer misli mornarske učence izprašati in pregledati.

Carjev zaupnik v Parizu je bil tisti čas Konon Nikitič, sin carjevega starega učitelja, presmešnega "kneza-pape", Nikite Moisejeviča Zotova.

Pred desetimi leti, in sicer leta 1706., so ga bili poslani v inozemstvo z dvesto drugimi, doraslimi in večinoma oženjenimi prostovoljci, da se "radovoljno in prisiljeni priučijo vojaškemu stvarstvu: rabiti kompas, metati bombe, voziti po morju ter risati jadrnice in zemljevide." Tovariši na stanovanjih, bojarski sinovi in podeželski plemenitniki, ki so dovršili pomorsko šolo, so se zvali navigatorji, a pozneje gardemarini. Konon Zotov, ki je bil prej končan učenec, je mogel potovati na Angleško, Portugalsko in v Carigrad. Ko je bil imenovan poročnikom, ga je hotel oče, presmešni "Magnus Naklevangi", obdržati v Rusiji, kjer ga je namerjal oženiti.

A tuji svobodni kraji niso malo mikali sina. Domovina, rodbinsko življenje, ki ga je čakalo, in službeni opravki v novi petrograjski luki so se mu zdeli dolgočasni. Neprestano je prosil, da bi se smel vrniti za morje, s čimer je zelo jezil očeta, a tembolj se je tega veselil car.

Konon je dobil potrebna navodila ter bil znova odposlan v Francijo, kjer so mu izročili nadzorstvo novincev, ki so pahalji pomorske šole Ljudevita XIV. v Parizu, Marseji, Brestu in Tulonu.

Dovzetni, živahni, dobrodušni in lahko miselni Konon Zotov je pridno izvrševal različna naročila neutrudljivega, nemirnega carja. Od 1710. do 1716. leta mu je po carskem tajništvu in v odkritosrčnih, osebnih poslanjih na drobno poročal o uspehih in vedenju poverjenih mu gardemarinov, nagovarjal k vstopu v rusko službo potujoče dobre rokodelce, mornarje in druge izkušene Francoze ter dajal carju svete zastran trgovine z juhtom, voskom in kavijarjem. Iskal je zanj v drevesnicah probkovih in lavorjevih dreves, ne višjih nego dva čevlja, prevajal na slovanski jezik, "da da bi se poganjal za njihov slogom", tehniške, brodarjem potrebne

knjige, kupoval in pošiljal v Petrograd vrvi, sidra, zdravila, mlade krokodile, papige, opice in druge redkosti zamorskih krajev.

Konon je tudi skrbel, da so se nadalje pošiljali v inozemstvo mladi, dobri, latinci in matematiki — kakor se je on izražal — "ljudje srednjega stanu, a ne nizkega rodu in tudi ne visokega", — "zato, ker se ljudje odličnega rodu boje dela."

Zotova poročila o izročeni mu garde marinih so carja veselili. Po besedah nadzornikovih so učenci pridno pohajali pomorske zavode ter tvornice topov in pušk, se učili zvezdoslovja, jahanja, plesa, lepega vedenja, borenja in risanja.

Samo nekaj ni bilo všeč Zotovu: skopost v denarnih zadevah za vzdrževanje učencev.

Ker je Konon vedel, kako je skopi car štedljiv v malih potrebah, mu je še leta 1712. oprezno in po ovinkih sporočil "zato da se obvaruje ugled odličnih ruskih sinov", kako trpe učenci, "ki jih vsa Evropa za dobre kavalirje priznava," veliko pomanjkanje, da delajo velike, nepoplačljive dolgove in jih zaradi tega vlačijo ne le k policijskim razpravam in pred sodišča, temveč jih tudi zapirajo, dokler ne poplačajo dolga. "Upniki, kruti in gnusni ljudje" — je pisal Zotov iz Pariza, "stiskajo dolžnike, jih kaznujejo in jim jemljejo meče." — "Usmili se, car, naša naloga; pomagaj svojim otrokom v sili. Tvoji ministri so zelo trdih rok, je li to dobro? Mladež je izvrstna, čeprav se včasih pregreši in pošali. Denarne stvari, vem, da niso moja skrb, a morem li molčati?"

A carja je bilo težko prevariti. Uganil je glavni vzrok, zakaj so mornariški učenci trpeli pomanjkanje. Znano mu je bilo, da so nekaterim izmed njih bogati očetje in matere pošiljali tajne, radodarne prispevke k izdatkom državne blagajnice. "Tvoji gospodje gardemarini uganjajo neumnosti" — je odgovoril car Zotovu: "premalopaziš nanje. Ivaški Hmeljnicemu, ali kakor pravite vi inostranci: bogu Bakhu (Bachus je bil Rimljanom bog vinskega veselja.) služijo prevneto, in tudi Venus (Venus — Venera — je bila paganom boginja razuzdanosti.) krasna boginja, ni brez mnogih in obilnih žrtev..."

"Pridem sam pogledat; pri izpraševanju se ne bom šalil. Pogledaj izučenega Bekoviča — za vse je uporabljiv. Na Kuban bi šel rad, na Kaspisko morje, v Indijo... In na Indijo mislimo resno!"

Zotov se je zamislil v Indijo: "Car resnično pripravlja pohod tjakaj... Morebiti pošlje tja celo mene z učenci."

"Ne govorim hinavsko, marveč resno" — je pisal Konon čez nekaj časa carju: "Bolje bi bilo, mladiče poklati kakor piščeta, nego puščati jih v gladu in hladu. Odpusti, da pišem tako odkrito in prosto. A kar zadeva Bakha in zapeljive Venere, je poročalo Vašemu Veličanstvu netočno in pretirano, za to jamčim z življenjem svojim — pišem Vam z zvestim srcem — Zotov."

(Dalje prih.)

GOVOR DR. M. KREKA OB PROSLAVI ZGODOVINSKE OBLETICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

uresničenje naši dedi pripravljali, naši očetje delali in mi doživeli. To je bil pravično lep konec naše mračne preteklosti v trpljenju pod tujim jarmom.

Takrat sem bil v ljubljanski bolnišnici. Na soškem bojišču sem bil ranjen v roko. Ležal sem in zdravniki so prihajali, govorili o luči svobode, ki se bliža. 29. oktobra sem pobegnil iz bolnišnice in se podal v mesto. Na Kongresnem trgu so se zbrale silne množice ljudstva. Z deželnega dvorca je govoril narodu naš veliki nadškof in narodni borec dr. Anton Bonaventura Jeglič. Solze so se mu zasvetile v oči, ko je z ganjenim glasom narodu povedal, da je prenehala dolžnost vdanosti Avstro-Ogrski državi in da imamo svojo svobodno državo. V zraku so se zablistale sablje slovenskih častnikov, ki so strgali s svojih oblek stare znake in v zraku so odmevali kliči slovesne prispege zvestobe novi državi, kjer so se združili Srbi, Hrvati in Slovenci. Slovenska dekleta in žene pa so jim pripenjale trobojnice in jokane od veselja.

Vsako leto smo Slovenci praznovali ta dan. Tako tudi danes. Naj bo noč še tako temna, za njo pride jutranja zarja. Takrat smo bili premalo pripravljeni, pazimo, da bo zdaj drugače. Cesar nismo dosegli l. 1918., moramo doseči sedaj, združenje vseh Slovencev v novi in močni Jugoslaviji. S ponosom se spominjamo slavnih slovenskih borcev za zedinjenje, dr. Korošca, Jan. Ev. Kreka, dr. Tavčarja, generala Majstra, dr. Žerjava, bratov Kristanov, Pogačnika, Hribarja

in vseh drugih.

Slovenci! Spet bo prišel dan 29. oktobra, v novi in boljši izdaji! Spet nam bo zasijalo sonce svobode!"

GESTAPO JE IZDAL KATALOG SABOTAŽNIH TRIKOV

Stockholm, Šved. (ONA.) — Sabotaža postaja silno dolga storija za kritične bralce. Poroča se, da je nemški Gestapo zbral zapisnik sabotažnih trikov, ki ga bodo uporabljale okupacijske oblasti. Knjiga ima 300 strani in obsega do 90.000 besed, pa bo knjiga baje še narasla.

Listen to
PALANDECH'S
RADIO BROADCAST
Featuring a Program of
YUGOSLAV FOLK MUSIC
Every Saturday, 1 to 2 P.M.
STATION WHIP
1520 kilocycles (Top of the Dial)

FRANK PAULICH
D.D.S., M.D.
ZOBOZDRAVNIK
Dentist-Orthodontist
(Skravna soba)
2125 So. 52nd Avenue
CICERO, ILL.
Tel. Cicero 610
— in —
Marshall Field Annex
25 E. Washington Street
CHICAGO, ILL.
Tel. Central 994
URE: V Cicero vsak dan, izvanredni sred. od 9. jut. do 8. zveč. Ob nedeljah po dogovoru. — V Chicokem uradu vsake sredo.

NOVE SLOVENSKE

Victor plošče

RCA VIKTOR družba je izdala te dni nekaj novih slovenskih plošč, med temi je tudi nekaj prejšnjih. Dobijo se za enkrat samo plošče, ki so navedene v tem seznamu. Viktor plošče stanejo še vedno 80c vsaka. Manj, kakor tri plošče po pošti ne pošiljamo.

Sledeče Viktor plošče se dobijo:

V-23001—POSKOČNA POLKA, LJUBLJANSKI VALČEK, Hojer Trio.....	80c
V-23002—LEPA JOSEFA, valček, TEREZINKA, Pevci Adrija in Hojer Trio.....	80c
V-23005—ZA VELIKONOČNO NEDELJO, Prvi in drugi del, Adrija Pevci.....	80c
V-23007—SAMO DA BO LIKOP, EMPAJRIS, Pevci Adrija in Hojer Trio.....	80c
V-23008—DUNAJ OSTANE DUNAJ, POD DVOJNIM ORLOM, Olbrigs Zither Trio.....	80c
V-23013—KAR IMAM TO TI DAM, NE POZABI ME, polka, Hojer Trio.....	80c
V-23017—NE POZABI ME, polka, PO VALOVIIH, valček, Hojer Trio.....	80c
V-23021—NOVOMEŠKI PURGARJI, koračnica, TRBOVELJSKA POLKA, Hojer Trio.....	80c
V-23025—OH, OH URA ŽE BIJE, PO JEZERU BLIZ TRIGLAVA, Mirko Jelačin.....	80c
V-23026—POBIČ SEM STAR ŠELE 18 LET, JURIJ BENKO VZEMI LENKO, Mirko Jelačin.....	80c
V-23027—MENE PA GLAVA BOLI, PA KAJ T OMORE BITI, M. Jelačin.....	80c
V-23028—VSI SO PRIHAJALI, MLINAR, Mirko Jelačin.....	80c
V-23029—DRUŠTVO KASTROLA, I in II del, Adrija pevci in Deichman brata.....	80c
V-23030—JOLIETSKE DEKLICE, polka, LOVEC MAZURKA, Deichman brata.....	80c
V-23031—TONE S HRIBA, trumplan, KOROŠKA KORAČNICA, Deichman brata.....	80c
V-23032—ZELENI JURJI, ŠTUDENTOVSKA, Adrija in Hojer Trio.....	80c
V-23033—DOMAČE VESELJE, VESELA POLKA, Adrija in Hojer Trio.....	80c
V-23034—MILKA MOJA, valček, VIPAVSKA POLKA, Hojer Trio.....	80c
V-23035—NAŠA NOČ, polka, KOKOŠJI PLES, Rudy Deichman in njegov orkester.....	80c
V-23036—RUDIJANNA, trumplan, IGRACNA POLKA, Rudy Deichman in njegov orkester.....	80c
V-80180—BADNJAK, BOŽIČ, Jadran Moški kvartet.....	80c
V-80334—GOZDNI ZVOK TRUMPLAN, FRANCE POLKA, Deichman ork.....	80c

K naročilu je pridjati potreben znesek v Money odru, ali čeku in nasloviti na:

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

Pisano polje

J. M. Trunk

Tudi pri "Proletarcu" ne morejo predalov polniti vedno le z vojnimi poročili.

(Konec)

Ampak videli so nekaj o "obloženih mizah". Helo... to je pečenka in še godla poleg, v katero je padel leadvilski fajmošter. "Obložene mize" ... yes, yes... te so, ki gibajo ves fajmoštovski in škofijski svet. Fajmoštri obračajo pečenke vsak dan in, če jih res ne obračajo fajmoštri, škofje jih pa prav gotovo obračajo, in da prat na teh mizah ne zmanjka, strašijo vsi vprek od papeža dol do kaplana vernike s pekrom in peklenskimi burkami in najmanj z vicami zdaj in vseh Vernih dan, da cinglajo dolarji in prat ne zmanjka. Se več. Ti šmentni pri obloženih mizah se razumejo tudi na politiko, in kadar blagi socialisti hočejo njim vzeti pečenke in jih dati sestradanim proletarcem, znajo ti šmentni vse za braniti, tudi z orožjem in s kanoi pridejo, pa preženejo blage socialiste, kakor so to storili tam v Avstriji, ko je bilo vse tako dobro na poti, in tam v Spaniji, kjer so bile mize s pomočjo ruskih komunistov že postavljene, pa so jih preobrnil s pomočjo Hitlera in Mussolinija, in zato molijo še zdaj, da bi ta dva svetnika zmagala, in tako delajo vsepovsod in vsi in ostajajo pri obloženih mizah in le za te mize gre, in proletarce ne pustijo do takih miz, kakor se trudijo in se potijo za proletarce noč in dan in že dolga leta blagi socialisti.

Ali naj grem lafidrat na gore, ko so povedali in dokazali pri "Proletarcu", za kaj v resnici gre in gre le za obložene mize pri fajmoštrih in škofih in za šurke pri proletarskih mizah? Ne boš šel lafidrat, Jaka.

Prvič rečem: vi socialisti in proletarci, nasujte si malo več soli v glave, da vas ne bodo vedno spodrinili ti fajmoštri in povsod odrinili od miz, ko izgleda, da imajo sol v glavah le ti šmentani fajmoštri. Več soli, manj slame... pa bo šlo in pojde.

Drugič izgleda, da morate vi noč in dan misliti ali vsaj sanjati le o "obloženih mizah", pa so pri njih drugi. Čas hiti in je kratek in še krajši je življenje. Požurite se, saj pravite, da je s smrtjo vse končano, miz trdi konec, toraj na noge, da se vsaj enkrat naješte, ko ne poznate drugega na tem puklastem svetu, ko le obložene mize. Materialiste se imenujete, in le materijo poznate, pa ne morete do materije, drugi pa, ki so hudi na materialiste, pa sedijo pri taki mastni materiji vse dni in prav do danes. Ali vam ostaja pri takih razmerah le štrik?

Zadnjič sem nekaj zapisal, kar je zapisal Goethe. Očividno niste kapirali ali niste hoteli kapirati. Danes mi prihaja nekaj drugega v spomin, ko tako jamrate o obloženih mizah. Je nemško, pa saj bo menda ves svet nemški. Nek Nemez iz vaših vrst je vzdihoval:

"Der Papst, der trinkt den besten Wein, Bei Gott, der Papst ich moechte sein. Der Sultan kuesst die schoensten Maegdelein, Bei Gott, der Sultan moecht ich sein.

Ali se vam materialistom ne cedijo sline? In celo take mize so na svetu. "... pa njega ni blo".

Pušku na ramu, pa—hajdi! Il pesche gia puzza!

— Ali ste že kaj prispevali za ubogo trpeče staro domovino? Ako še ne, položite čimpreje mal dar, domovini na altar!

DR. JOHN J. SMETANA
OPTOMETRIST
Pregleduje oči in predpisuje očala
23 LET IZKUŠNJE
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 0523
Uradne ure: vsak dan od 9. jutraj do 8.30 zvečer.

Dr. Frank T. Grill

ZDRAVNIK IN KIRURG,

ordinira na

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

od 2. do 4. pop. in od 7. do 9. zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Stanuje na 1818 W. Cermak Rd.

Tel. v uradu CANAL 4955 — na stanovanju CANAL 6027

IZREDNA PRILIKA

za ljubitelje lepega povestnega berila se nudi samo za nedoločen čas, ko je na izredni razprodaji krasna knjiga 416 strani, ki vsebuje krasno povest

'Ena božjih Cvetk'

stane po redni ceni \$1.00, zdaj za nedoločen čas na razprodaji samo

50 centov

V zalogi je le omejeno število teh knjig, sezite po nji takoj, zdaj, ko je vam na razpolago za polovično ceno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 W. Cermak Road,

Chicago, Illinois

Rojak se je čudil

kako je mogoče, da njegov sosed Frank ve toliko novega, ve toliko o raznih postavah, zakonih in marsičem drugem. Vse ve in ljudje ga poslušajo ko pripoveduje to in ono v družbi. On sam pa je tak nevednež. Nekega dneva je to "pogrontal". Videl je, da sosed rojak vsak dan stalno čita "Amerikanskega Slovenca", kjer so najnovejše vesti, vsa razna druga pjasnila in pouk o tem in onem. Naročil si ga je tudi on in zdaj je tudi on o vsem točno informiran. Naročite si dnevnik "Am. Slovenec" tudi vi. Stane za celo leto \$5.00, za pol leta \$2.50; za Chicago in inozemstvo \$6.00 letno; za pol leta \$3.00. Naročnino pošljite na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West Cermak Road,

Chicago, Illinois